เรื่องเสร็จที่ ๓๑๘/๒๕๔๒

บันทึก
เรื่อง ปัญหาการสิ้นสุดของเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล

กรมทรัพย์สินทางปัญญา มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ พณ ๐๗๐๖/๑๖๕๗ ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. วันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๘ กรมทรัพย์สินทางปัญญาได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองจำนวน ๓ เครื่องหมาย คือ คำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๗ ทะเบียนเลขที่ ร๔๗ สินค้าจำพวก ๒๙ รายการสินค้า ผลไม้กระป๋อง ไส้กรอกไก่ คำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๘ ทะเบียนเลขที่ ร๔๘ สินค้าจำพวก๒๙ รายการสินค้า เนื้อไก่ ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง และคำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๙ ทะเบียนเลขที่ ร๔๙ สินค้าจำพวก ๓๐ รายการสินค้า บะหมี่สำเร็จรูป น้ำปลา ซึ่งสำนักจุฬาราชมนตรี โดยนายประ[redacted]เป็นผู้ยื่นขอจดทะเบียนโดยได้แนบข้อบังคับสำนักจุฬาราชมนตรีว่าด้วยการขอมีและใช้เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ (ฮาลาล) ฮิจเราะห์ศักราช ๑๔๑๕ ซึ่งมีข้อกำหนดเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำว่า “จุฬาราชมนตรี” “สำนักจุฬาราชมนตรี” “เครื่องหมายรับรอง” และ “คณะกรรมการ” รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การตรวจสอบหนังสือรับรอง การผลิต และการควบคุมไว้ประกอบคำขอจดทะเบียนด้วย

๒. ต่อมา นายประ[redacted]จุฬาราชมนตรีถึงแก่กรรมลง และเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ แต่งตั้งนายส[redacted] ให้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรี

๓. วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ (หลังจากที่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งจุฬาราชมนตรีตามข้อ ๒ ได้ ๕ วัน) มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

(๑) ยกเลิกพระราชบัญญัติมัสยิดอิสลาม พ.ศ. ๒๔๙๐ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑

(๒) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรีอยู่ในขณะที่กฎหมายใช้บังคับดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (มาตรา ๔๓) โดยให้จุฬาราชมนตรีมีอำนาจหน้าที่เพียง ๔ ประการ คือ เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับกิจการศาสนาอิสลามต่อทางราชการ แต่งตั้งคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ออกประกาศแจ้งผลการดูดวงจันทร์ และมีข้อวินิจฉัยตามบัญญัติแห่งศาสนาอิสลาม (มาตรา ๘)

(๓) กำหนดให้จุฬาราชมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย (มาตรา ๙)

(๔) กำหนดให้คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นนิติ

บุคคล (มาตรา ๒๒) และให้มีอำนาจออกประกาศและให้คำรับรองเกี่ยวกับกิจการศาสนาอิสลาม (มาตรา ๑๘(๙)

๔. วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๑ สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้มีหนังสือที่ กอท.๐๗/๒๓๓/๒๕๔๑ ขอให้กระทรวงพาณิชย์เพิกถอนเครื่องหมายรับรอง ตาม ๑. มีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) สิทธิในเครื่องหมายรับรองได้สิ้นสุดลงเนื่องจากเจ้าของเครื่องหมายรับรอง คือ นายประ[redacted]ได้ถึงแก่กรรม โดยผลของมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และนายส[redacted]จุฬาราชมนตรี ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการออกเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล เนื่องจากมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ไม่ได้ให้อำนาจไว้

(๒) จุฬาราชมนตรีตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นบุคคลธรรมดา ไม่ใช่นิติบุคคล นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจุฬาราชมนตรีไม่มีมาตรการควบคุมให้ผู้ขอใช้เครื่องหมายรับรอง ฮาลาล ปฏิบัติตามข้อตกลงได้อย่างแท้จริง ทำให้อาหารไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม

(๓) นายส[redacted]ออกเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล โดยพฤติกรรมที่ไม่ชอบ ทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ

๕. วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง (คำขอที่ ๓๗๒๕๑๙ ๓๗๒๕๒๐ และ ๓๗๒๕๒๑) ขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองที่มีรูปลักษณะเหมือนกับของสำนักจุฬาราชมนตรี โดยมีส่วนแตกต่างกันเพียงเปลี่ยนชื่อคำกำกับใต้รูป จาก “สำนักจุฬาราชมนตรี” เป็น “สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย” ทั้งนี้ คำขอทั้งสามคำขออยู่ในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียน

เจ้าหน้าที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาพิจารณาแล้ว มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายแรก เห็นว่า เครื่องหมายรับรองที่ยื่นขอจดทะเบียนโดยสำนักจุฬาราชมนตรี โดยนายประ[redacted]ในฐานะจุฬาราชมนตรียังไม่สิ้นสุดลง โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) คำขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตาม ๑. ผู้ยื่นขอคือสำนักจุฬาราชมนตรีโดยนายประ[redacted]จุฬาราชมนตรี แม้สำนักจุฬาราชมนตรีจะไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล แต่ในข้อบังคับสำนักจุฬาราชมนตรีฯ ซึ่งยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนได้ระบุให้หมายถึง สำนักบริหารงานของจุฬาราชมนตรี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเกี่ยวกับการขอมีและใช้เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ จึงถือได้ว่าสำนักจุฬาราชมนตรีซึ่งเป็นกลุ่มคนหรือคณะบุคคลและเป็นหน่วยงานบริหารของจุฬาราชมนตรีเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง นอกจากนี้ หากจะถือว่าสำนักจุฬาราชมนตรีไม่มีสภาพเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลที่จะเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองซึ่งเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งได้ก็ควรจะถือว่าจุฬาราชมนตรีซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยถูกต้องตามกฎหมายเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองเนื่องจากจุฬาราชมนตรีเป็นผู้ดำเนินการยื่นคำขอจด

ทะเบียนในฐานะที่เป็นสำนักบริหารงานของจุฬาราชมนตรี รวมทั้งการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับเครื่องหมายรับรองก็เป็นอำนาจของจุฬาราชมนตรี ซึ่งระบุไว้ในข้อบังคับสำนักจุฬาราชมนตรีฯ ดังนั้น เมื่อนายประ[redacted]จุฬาราชมนตรีคนเดิมได้ถึงแก่กรรมลง และได้มีการแต่งตั้งให้นายส[redacted]เป็นจุฬาราชมนตรีคนใหม่ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ ประกอบกับข้อ ๓ ของข้อบังคับสำนักจุฬาราชมนตรีฯ แล้ว นายส[redacted]ซึ่งเป็นจุฬาราชมนตรีคนใหม่ย่อมเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองสืบแทนต่อไป แม้ว่าต่อมาภายหลัง จะมีพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม พุทธศักราช ๒๔๘๘ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการศาสนูปถัมภ์ฝ่ายอิสลาม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ แต่บทเฉพาะกาลมาตรา ๔๓ ที่ให้จุฬาราชมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งไว้เดิมดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ ก็มีผลให้สิทธิในเครื่องหมายรับรองไม่สิ้นสุดลง เพราะเหตุที่นายประ[redacted]จุฬาราชมนตรีคนเดิมได้ถึงแก่กรรมลงโดยผลของมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔

(๒) พระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. ๒๕๔๐ มิได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะให้โอนทรัพย์สินของจุฬาราชมนตรีให้แก่สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย จุฬาราชมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ย่อมมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองได้ต่อไป

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า สิทธิในเครื่องหมายรับรองสิ้นสุดลงเพราะนายประ[redacted]ถึงแก่กรรมลงโดยผลของมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีเหตุผล ดังนี้

(๑) เครื่องหมายรับรองเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง ผู้ที่จะมีสิทธิเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองดังกล่าวได้ จะต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ดังนั้น เมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีเป็นเพียงสำนักบริหารงานของจุฬาราชมนตรี ซึ่งไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคล และตำแหน่งจุฬาราชมนตรีก็เป็นเพียงชื่อตำแหน่ง มิใช่บุคคล จึงไม่อาจเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองได้ การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองจึงไม่มีผลมาแต่ต้น และหากจะถือว่าการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองนี้มีผลใช้ได้ ผู้ที่มีสิทธิเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองทั้งสามก็ควรจะเป็นนายประ[redacted] ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอ เพราะสำนักจุฬาราชมนตรีและจุฬาราชมนตรีไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา

(๒) เมื่อนายประ[redacted] ได้ถึงแก่กรรมลง สิทธิในเครื่องหมายรับรองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และแม้ว่านายส[redacted] จะได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งจุฬาราชมนตรี สิทธิในเครื่องหมายรับรองก็ไม่ตกทอดแก่นายส[redacted]แต่อย่างใด นายส[redacted]จึงไม่มีสิทธิในเครื่องหมายรับรอง

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น กรมทรัพย์สินทางปัญญาจึงขอหารือสำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปในสองประเด็น คือ ใครเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล และสิทธิในเครื่องหมายรับรองดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยผลของมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

ในการพิจารณาข้อหารือใน ๒ ประเด็นดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมทรัพย์สินทางปัญญาและกรมส่งเสริมการส่งออก) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (กรมการศาสนา) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทยแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในเรื่องความเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยเฉพาะในหมวด ๒ ว่าด้วยเครื่องหมายบริการและเครื่องหมายรับรอง และได้พิจารณามาตรา ๘๑[๑] ซึ่งบัญญัติว่า เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในหมวด ๒ ว่าด้วยเครื่องหมายรับรองให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า (หมวด ๑) มาใช้บังคับแก่เครื่องหมายรับรองโดยอนุโลมซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายรับรองนั้น พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กล่าวถึง “เจ้าของเครื่องหมายรับรอง” ไว้หลายแห่ง เช่น ในมาตรา ๘๖[๒] มาตรา ๘๗[๓] มาตรา ๘๘[๔] มาตรา ๘๙[๕] มาตรา ๙๐[๖] มาตรา ๙๑[๗]

---

[๑] มาตรา ๘๑ เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามาใช้บังคับแก่เครื่องหมายรับรองโดยอนุโลม

[๒] มาตรา ๘๖ เจ้าของเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้วจะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองนั้นก็ได้ แต่จะต้องไม่เป็นการกระทบกระเทือนต่อประโยชน์ของสาธารณชน

ฯลฯ ฯลฯ

[๓] มาตรา ๘๗ ถ้านายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นควรรับจดทะเบียนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับตามมาตรา ๘๖ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งรับจดทะเบียน และมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาสาระสำคัญของข้อบังคับที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแล้ว

เมื่อได้มีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนมีหนังสือแจ้งคำสั่งให้เจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

[๔] มาตรา ๘๘ ถ้านายทะเบียนเห็นว่าไม่ควรรับจดทะเบียนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับตามมาตรา ๘๖ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน และมีหนังสือแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้เจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นทราบโดยไม่ชักช้า

[๕] มาตรา ๘๙ เจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นหรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๘๗ หรือ มาตรา ๘๘ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๘๗ หรือนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๘๘ แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

[๖] มาตรา ๙๐ เจ้าของเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้วจะใช้เครื่องหมายนั้นกับสินค้าหรือบริการของตนเองไม่ได้ และจะอนุญาตให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับรองโดยใช้เครื่องหมายนั้นก็ไม่ได้

และมาตรา ๙๓[๘] แต่มิได้ให้ความหมายว่าสิทธิในการเป็นเจ้าของนั้นหมายความว่าอย่างไรและเริ่มขึ้นเมื่อใด มีแต่ในมาตรา ๙๓ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ในเรื่องการสิ้นสุดของสิทธิในเครื่องหมายรับรอง ซึ่งได้กล่าวถึง “เจ้าของ” ไว้ด้วย เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติของมาตราต่าง ๆ ดังกล่าวและบทบัญญัติที่ว่าไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าประกอบด้วยแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) จึงมีความเห็นว่า การจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ หมายถึงการจดทะเบียนเพื่อเป็นเจ้าของเครื่องหมาย ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำในบทบัญญัติของมาตรา ๑๐[๙] มาตรา ๒๐[๑๐] และมาตรา ๖๗[๑๑] ซึ่งแสดงว่าผู้เป็นเจ้าของได้แก่ ผู้ที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง และความเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองจะเริ่มต้นและสิ้นสุดลงตามสิทธิในเครื่องหมายรับรอง เมื่อสิทธิในเครื่องหมายรับรองสิ้นสุดลงตามที่กฎหมายกำหนดความเป็นเจ้าของก็จะสิ้นสุดลงไปด้วย สิทธิในเครื่องหมายรับรองนั้น พิจารณาจากบทบัญญัติมาตรา ๔๔[๑๒] ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้วเป็นที่เข้าใจได้ว่าหมายถึงสิทธิตามกฎหมายแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนไว้

ในกรณีที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาหารือมานั้น ปรากฏจากเอกสารทางทะเบียนเกี่ยวกับการขอจดทะเบียนและการรับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองของกรมทรัพย์สินทางปัญญาว่า

---

[๗] มาตรา ๙๑ การอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายรับรองกับสินค้าหรือบริการของบุคคลนั้นต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อเจ้าของเครื่องหมายรับรอง

[๘] มาตรา ๙๓ สิทธิในเครื่องหมายรับรองสิ้นสุดลง เมื่อเจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นตายหรือสิ้นสภาพบุคคล

[๙] มาตรา ๑๐ เครื่องหมายการค้าอันพึงรับจดทะเบียนได้นั้น ผู้ขอจดทะเบียนเพื่อเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นหรือตัวแทนต้องมีสำนักงานหรือสถานที่ที่นายทะเบียนสามารถติดต่อได้ตั้งอยู่ในประเทศไทย

[๑๐] มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๑ ในกรณีที่มีผู้ขอจดทะเบียนหลายรายต่างยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่นายทะเบียนเห็นว่าเหมือนกัน หรือที่นายทะเบียนเห็นว่าคล้ายกันจนอาจจะทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ทั้งนี้ สำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน ผู้ขอจดทะเบียนซึ่งยื่นคำขอไว้เป็นรายแรกย่อมเป็นผู้มีสิทธิได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น

[๑๑] มาตรา ๖๗ ภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าใดตามมาตรา ๔๐ ผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นได้หากแสดงได้ว่าตนมีสิทธิในเครื่องหมายการค้านั้นดีกว่าผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น

ถ้าผู้ร้องแสดงได้แต่เพียงว่า ตนมีสิทธิดีกว่าเฉพาะสินค้าบางอย่างในจำพวกของสินค้าที่จดทะเบียนไว้ ให้ศาลมีคำสั่งจำกัดสิทธิแห่งการจดทะเบียนให้อยู่เฉพาะสินค้าที่ผู้ร้องไม่ได้แสดงว่าตนมีสิทธิดีกว่า

[๑๒] มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ และมาตรา ๖๘ เมื่อได้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าแล้ว ผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า เป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในอันที่จะใช้เครื่องหมายการค้านั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้

๑. ในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล (แบบ ก.๐๒) ที่ยื่นต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญาเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๘ ได้ระบุชื่อสำนักจุฬาราชมนตรีไว้ในช่องเจ้าของเครื่องหมายรับรอง และกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็ได้รับจดทะเบียนให้เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๘

๒. หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญา เป็นผู้ออกให้แก่ผู้ขอจดทะเบียนก็ได้ระบุว่าออกให้แก่สำนักจุฬาราชมนตรี[๑๓]

จากหลักฐานข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ากรมทรัพย์สินทางปัญญาได้ถือว่าผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นคือ “สำนักจุฬาราชมนตรี” และการเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองของสำนักจุฬาราชมนตรีก็ไม่ปรากฏว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงทางทะเบียน ไม่ว่าโดยผลของกฎหมายหรือโดยผลของการโต้แย้งคัดค้านจากผู้ใดที่อ้างความเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ไม่มีข้อมูลหลักฐานใดที่ชี้ว่า บุคคลอื่นใดเป็นเจ้าของตามกฎหมาย ส่วนการที่สำนักจุฬาราชมนตรีจะเป็นเจ้าของได้หรือไม่เพียงใดนั้นจะได้พิจารณารวมกันไปในประเด็นที่สองที่หารือมา

ประเด็นที่สอง ในเรื่องเกี่ยวกับความสิ้นสุดของสิทธิในเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) มีความเห็นว่า การที่บทบัญญัติมาตรา ๙๓[๑๔] ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้สิทธิในเครื่องหมายรับรองสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นตายหรือสิ้นสภาพบุคคล ย่อมแสดงว่า ผู้ที่จะมีสิทธิได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองต้องเป็นบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ทั้งนี้ เป็นการสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตราอื่น ๆ หลายมาตราของพระราชบัญญัติดังกล่าว ในส่วนที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่มีถ้อยคำแสดงว่าผู้ที่จะได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้นต้องเป็นบุคคลตามกฎหมาย เช่น ในมาตรา ๑๓[๑๕] ว่าด้วยเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่น มาตรา ๓๕[๑๖] ว่าด้วยการคัดค้าน

---

[๑๓] หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง ออกให้แก่สำนักจุฬาราชมนตรี ทะเบียนเลขที่ ร๔๗ คำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๗ ทะเบียนเลขที่ ร๔๘ คำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๘ ทะเบียนเลขที่ ร๔๙ คำขอเลขที่ ๒๘๗๑๙๙ ออกให้ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๙

[๑๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘,ข้างต้น

[๑๕] มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในกรณีที่เครื่องหมายการค้าที่ขอจดทะเบียนนั้น นายทะเบียนเห็นว่า

(๑) เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว หรือ

(๒) เป็นเครื่องหมายการค้าที่คล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้า หรือแหล่งกำเนิดของสินค้า

ถ้าเป็นการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าจำพวกเดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่ามีลักษณะอย่างเดียวกัน ห้ามมิให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน

[๑๖] มาตรา ๓๕ เมื่อได้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใดตามมาตรา ๒๙ แล้ว บุคคลใดเห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น หรือเห็นว่าเครื่องหมาย

ของบุคคลที่เห็นว่าตนมีสิทธิดีกว้าผู้ขอจดทะเบียนมาตรา ๑๐๘[๑๗] และมาตรา ๑๐๙[๑๘] ว่าด้วยบทกำหนดโทษการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายรับรองของบุคคลอื่น เป็นต้น

ในกรณีของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ได้รับการจดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายรับรอง ฮาลาล นั้น ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักจุฬาราชมนตรีมิได้เป็นนิติบุคคล และหากกรมทรัพย์สินทางปัญญาจะถือว่า สำนักจุฬาราชมนตรีเป็นบุคคลธรรมดา กรมทรัพย์สินทางปัญญาก็ควรต้องทราบว่าบุคคลธรรมดาที่ได้รับจดทะเบียนนั้นเป็นบุคคลผู้ใด ซึ่งหากผู้นั้นได้รับจดทะเบียน ผู้นั้นก็เป็นเจ้าของและเมื่อเจ้าของตายลง สิทธิในเครื่องหมายรับรองก็จะสิ้นไป แต่ในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เห็นว่า สำนักจุฬาราชมนตรีมิอาจถือได้ว่าเป็นบุคคลธรรมดา และเมื่อสำนักจุฬาราชมนตรีมิใช่นิติบุคคลและมิใช่บุคคลธรรมดา จึงไม่มีสภาพบุคคล การจดทะเบียนให้สำนักจุฬาราชมนตรีมีสิทธิในเครื่องหมายรับรองจึงไม่เป็นการถูกต้องตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔

(ลงชื่อ) อักขราทร จุฬารัตน
(นายอักขราทร จุฬารัตน)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๔๒

การค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ตามมาตรา ๖ หรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลนั้นจะยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนก็ได้แต่ต้องยื่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศโฆษณาตามมาตรา ๒๙พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการคัดค้าน

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๗] มาตรา ๑๐๘ บุคคลใดปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักรต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปีหรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[๑๘] มาตรา ๑๐๙ บุคคลใดเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ